

זהר דף קה ע"ב

ענין ירידת ה'

"אֲרֶדָה נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעְקָתָהּ הַבְּאָה אֵלַי עֲשׂוּ כְּלָהּ". אמר רבי שמעון, מהו "אֲרֶדָה נָא", וכי לא ידע הקדוש ברוך הוא שהיה צריך לומר "אֲרֶדָה נָא וְאֶרְאֶה", והרי הכל גלוי לפניו, אלא "אֲרֶדָה נָא" מן מדרגת הרחמים למדרגת הדין. וזהו ירידה^[מא], ואראה, ראייה הזאת היא להשגיח עליהם באיזה דין לדון אותם, מצאנו ראייה לטוב ומצאנו ראייה לרעה, ראייה לטוב, שכתוב (שמות ב'): "וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים", ראייה לרעה, שכתוב "אֲרֶדָה נָא וְאֶרְאֶה", להשגיח עליהם בדין, ועל כן אמר הקדוש ברוך הוא "הַמְכֹסֶה אֲנִי מֵאֲבָרָהֶם".

מידת הדין צועקת

"הַכְּצַעְקָתָהּ". הכצעקתם צריך לומר, שהרי כתוב "זַעַקַת סֹדֶם וְעֵמֹרָה", ושתי ערים היו, ולמה "הַכְּצַעְקָתָהּ", אלא מהו "הַכְּצַעְקָתָהּ", זו גזירת הדין התובעת דין בכל יום, שכך למדנו, הרבה שנים עמדה מדת הדין ותבעה מלפני הקדוש ברוך הוא דין על שמכרו אחי יוסף את יוסף, לפי שמדת הדין צועקת על דין, ועל כן כתוב "הַכְּצַעְקָתָהּ הַבְּאָה אֵלַי", מהו "הַבְּאָה אֵלַי", זה הוא סוד, כמו שכתוב "בְּעָרְבַי הָיָה בָּאָה וּבְבֹקֶר הָיָה שָׁבָה", וזהו הַבְּאָה אֵלַי תמיד^[מב].

"עֲשׂוּ כְּלָהּ". למי אמר כך, אפשר תאמר לאותן המלאכים, מי ראה מדבר עם זה ומפקד לאחר^[מג], אלא לאברהם אמר כך, שברשותו עמדו אלה המקומות, ולמה "עֲשׂוּ", עשה צריך לומר, אלא זה אברהם והשכינה שלא סרה ממנו.

דבר אחר, עשו, שאמר כך להמלאכים מה שאמר לאברהם, לפי שהיו מזומנים שם והיו נמצאים שם לעשות הדין, ועל כן אמר עשו.

דבר אחר, "עֲשׂוּ", כתרגומו עבדו^[מד].

זיו הזוהר

ותבא העי"ן בניקוד חט"ף קמ"ץ, לכן מקשה דכיון שהקדוש ברוך הוא דבר עם אברהם לא יתכן הצווי להמלאכים.

מד. לפי זה יפורש כפירוש רש"י, ותבא העי"ן בניקוד קמ"ץ כמו שהוא בחומשים שלנו.

מא. כי רצון הקדוש ברוך הוא הוא רק להטיב ולא להרע, ועל כן התגברות מדת הדין להרע היא ירידה ברצון הבורא יתברך.

מב. לקטרג על העולם כאשר יבא השטן משוט בארץ.

מג. עתה רוצה לפרש עֲשׂוּ כְּלָהּ בדרך אופן הצווי,

זוהר בראשית דף קו ע"א

דרך הצדיקים לבקש רחמים על דורם

"וַיִּגַשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע". אמר רבי יהודה מי ראה אב רחמן כאברהם, בא וראה בנח כתיב, "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קַח לְךָ בָּשָׂר בָּא לְפָנַי וּגו', עֲשֵׂה לְךָ תַּבַּת עֲצֵי גֹפֶר", ושתק נח ולא אמר לו כלום, ולא בקש רחמים, אבל אברהם בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא "וַעֲקַת סֹדֶם וְעִמְרָה כִּי רַבָּה וּגו', אֲרָדָה נָא וְאַרְאֶה וּגו'", מיד כתוב, "וַיִּגַשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע", אמר רבי אלעזר, אף אברהם לא עשה בשלמות כראוי, נח לא עשה כלום לא כך ולא כך, אברהם תבע שיהיה הדין כראוי, שלא ימות הזכאי עם החייב, והתחיל מחמשים עד עשרה, עשה ולא גמר, שלא בקש רחמים בין כך ובין כך, שאמר אברהם אינני מבקש לתבע שכר מעשי, אבל מי עשה בשלמות כראוי, זה משה, שכיון שאמר הקדוש ברוך הוא, "סְרוּ מִהֵרָ מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צְוִיתֶם עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסֶּכָּה וּגו'", מיד מה כתוב, "וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו וּגו'", עד שאמר "וַעֲתָה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ", אף על פי שכולם חטאו, ולא זו משם עד שאמר לו, "סִלַּחְתִּי כְּדָבָרְךָ", אבל אברהם לא הסתכל אלא אם נמצא בהם צדיקים, ואם אין לא, ועל כן לא היה בעולם איש שיגין על דורו כמשה, שהוא רועה נאמן.

אברהם ביקש מחמישים עד עשרה

"וַיִּגַשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר", הכין עצמו לתבע כך, אולי ימצאון שם חמשים. התחיל מן חמשים שהיא תחלת ההשגה^[מ], עד עשרה שהוא מדרגה העשירית סוף כל המדרגות, אמר רבי יצחק עד עשרה, אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, לפיכך התחיל מחמשים עד עשרה, וכאשר הגיע לעשרה אמר, מכאן ולמטה אין הוא המקום שעומד בתשובה^[מ] לפיכך לא ירד למטה מעשרה.

זוהר דף קו ע"א

לוט נתן לאכול למלאכים

"וַיָּבֵאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֵמָה בְּעָרֵב וּגו'". אמר רבי יוסי, בא וראה מה כתוב למעלה, "וַיֵּלֶךְ ה' כַּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם", שהרי כיון שנסתלקה השכינה מאברהם, ואברהם שב למקומו, אז "וַיָּבֵאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֵמָה בְּעָרֵב" שהרי אחד נסתלק עם השכינה, ונשארו אלו השנים, כיון שראה אותם לוט רץ אחריהם, מה הטעם, וכי כל אותן שהיו באים שמה, הוא הכניסם לביתו ונתן להם לאכול ולשתות, ובני העיר איך לא הרגוהו, שהרי לבתו עשו דין, ומה הוא, שבתו של לוט נתנה פת לחם לעני אחד, הכירו בה, מְשַׁחוּהָ בדבש והושיבוהָ

זוהר דף קו ע"א

מת. היינו שבקש אברהם אולי נמצאים בהם בעלי תשובה, ורצה לעורר רחמים ולהמתיק הדינים בעולם ששם הוא המתקת הדינים והיינו עולם הבינה שיש בו חמשים שערי בינה, וזה העולם נקרא תחלת ההשגה מעילא

לתת עד עשרה היינו עולם המלכות ספירה האחרונה. מו. כאמרם ז"ל על הפסוק דָּרְשׁוּ ה' בְּהִמְצָאוֹ אלו עשרת ימי תשובה שנמצא אז גם ליחיד, ועל פי דברי רבי יצחק הרי זה רמז לדורות.

בראש הגג עד שאכלוהו הדבורים, אלא לפי שהיה בלילה, חשב שלא יסתכלו בו בני העיר, ועם כל זה, כשנכנסו לבית, נאספו כולם וסבבו הבית.

לוט הכניס את המלאכים לביתו

אמר רבי יצחק, מפני מה רץ לוט אחריהם, שכתוב: "וַיֵּרָא לוֹט וַיִּקַּם לְקַרְאֲתָם", רבי חזקיה ורבי ייסא, אחד אמר, צורתו של אברהם ראה עמהם^[מיו], ואחד אמר שהשכינה שרתה עליהם, כתוב כאן: "וַיֵּרָא לוֹט וַיִּקַּם לְקַרְאֲתָם", וכתוב שם: "וַיֵּרָץ לְקַרְאֲתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל", מה שם ראה השכינה, אף כאן ראה השכינה.

"וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא אֲדֹנָי", באלף דלת נון יוד, "סורו נָא", גשו נא, צריך לומר, מהו "סורו נָא". אלא להנהיגם אחורי הבית, כדי שלא יראו אותם בני העיר, ולא יכנסו בדרך ישר לבית, ולפיכך אמר: "סורו נָא".

(דף קז ע"א)

רבי חזקיה אמר, בא וראה כיון שראה הקדוש ברוך הוא מעשה סדום ועמורה, שלח אותן המלאכים להשחית לסדום, מה כתוב: "וַיֵּרָא לוֹט", ראה להשכינה, וכי מי יכול לראות את השכינה, אלא שראה אור מזהיר שהאיר ועלה על ראשיהם, ואז "וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא אֲדֹנָי", באלף דלת כמו שנתבאר, ובעבור אותו האור של השכינה שהיה מאיר, אמר "סורו נָא אֶל בֵּית עֲבֹדְכֶם וְלִינּוּ וַרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם", אברהם לא עשה כך, אלא בתחלה אמר "וַרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם", אחר כך "וְאָקְחָה פֶתַח לְחֶם", אבל לוט אמר "סורו נָא אֶל בֵּית עֲבֹדְכֶם וְלִינּוּ", ואחר כך "וַרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁפַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכֵיכֶם", כדי שלא יכירו בהם אנשים, "וַיֹּאמְרוּ לֹא, כִּי בְרַחוּב נְלִין", לפי שכך היו עושים האורחים שנכנסים שמה, שלא היה איש שיכניסם לבית, ועל כן אמרו: "לֹא, כִּי בְרַחוּב נְלִין", מה כתוב, "וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וגו'".

שליחות של ב' המלאכים

בא וראה הקדוש ברוך הוא כשעושה דין בעולם, שליח אחד עושה לזה, וכאן אנו רואים שני שלוחים, למה, וכי לא היה די באחד, אלא לפי שאחד היה להוציא את לוט ולהציל אותו, ואחד להפוך את העיר ולהשחית את הארץ.

זוהר דף קז ע"ב

ה' רחום בדין

"וְה' הַמְטִיר עַל סֹדֶם וְעַל עֲמֹרָה וגו'". "וְה'", זו מדרגת הבית דין שלמטה שנוטל רשות משלמעלה, רבי יצחק אמר, שעשה הדין ברחמים, שכתוב: "מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם", בשביל שיהיה נמצא הדין עם רחמים, ואם תשאל מהו רחמים כאן, שכתוב: "וַיְהִי בְשַׁחַת אֱלֹהִים אֶת עָרֵי הַכְּפֹר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וגו'", ואחר כך יצאו ממנו שתי אומות שלימות, וזכה שיצא ממנו דוד ושלמה המלך^[מיו].

זוהר זיו הזוהר

מקיף שלו, כידוע בסוד לוי, ולוט כיון שנתגדל בבית אברהם היה מכיר זאת, ושה"י. מת. היינו רות המואביה.

מז. זה פלא, ואפרש בקיצור לפי עניות דעתי בדרך אפשר, כי אברהם שליווה את המלאכים כדרכו לעשות עם אורחים האציל בזה עליהם מן האור

עונשם של סדום

ובא וראה, סדום בדין של גיהנם נידון, שכתוב: 'וְהָיָה הַמִּטֵּיר עַל סֹדֶם וְעַל עֲמֹרָה גִפְרִית וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם', זה מצד של מים וזה מצד של אש, זה וזה הוא דין של גיהנם, ורשעי גיהנם בשני דינים האלו נידונים.

(דף קח ע"א)

בא וראה שבני המבול לא נידונו אלא באש ומים, מים קרים ירדו מלמעלה, ומים רותחין עלו מלמטה כאש, ונידונו בשני דינים, לפי שהדין שלמעלה כך הוא, ולפיכך בסדום היה גפרית ואש, ואלו אנשי סדום ועמורה לא יקומו ליום הדין, והמקרא מוכיח כך, שכתוב (דברים כ"ט): "גִּפְרִית וּמֶלַח שָׂרְפָה כָּל אֶרֶץ וְגו', כְּמִהְפַּכֵת סֹדֶם וְעֲמֹרָה אֲשֶׁר הִפְּךָ ה' בְּאֶפֶס וּבַחֲמָתוֹ", "אֲשֶׁר הִפְּךָ ה'", בעולם הזה, "בְּאֶפֶס", בעולם הבא, "וּבַחֲמָתוֹ", בזמן שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים, וכמו שארצם נאבדה לעולם ולעלמי עולמים, כן גם נאבדו הם לעולם ולעלמי עולמים.

מידה כנגד מידה

ובא וראה דין של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה, הם לא היו משיבים נפש העני במאכל ומשתה, אף כך הקדוש ברוך הוא לא ישיב להם נפשותיהם לעולם הבא, ובא וראה, הם נמנעו מצדקה שנקראת חיים, אף הקדוש ברוך הוא מנע מהם חיים בעולם הזה ובעולם הבא, וכמו שהם מנעו דרכים ומסילות מבני העולם, כן גם הקדוש ברוך הוא מנע מהם דרכים ומסילות הרחמים, מלרחם עליהם בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי אבא אמר, כל בני העולם יקומו, ויעמדו לדין, ועליהם כתוב (דניאל י"ב): "וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת לְדָרְאוֹן עוֹלָם". והקדוש ברוך הוא בעל הרחמים הוא, כיון שדן אותם בזה העולם וקבלו הדין, אל ידונו בכל הדינים:

סֵפֶר זוהר הַשֶּׁבֶת – לְאַבוֹת וּבָנִים, זְקֵנִים עִם נְעָרִים
עִם לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ – מְנוּקֵד מְפָסֵק וּמְחוּלָק לְקַטְעִים
מְסֻדָּר עַל הַפְּרָשִׁיּוֹת

